

Fageda d'en Jordà, un espai natural de vital importància a la Garrotxa. al municipi colindant de Santa Pau. Jaume Balanyà, DG de Turisme, Departament de Comerç, Turisme i Consum

El paisatge en el Pla d'ordenació urbana d'Olot

PER: JOAN ALBESA, regidor d'Urbanisme, I RAMON FORTET, arquitecte coordinador del POUM

1. ENMARCAMENT I ESTRATÈGIA TERRITORIAL

Olot és un municipi d'uns 29,1 km², amb una població aproximada de 31.000 habitants. Està situada al prepirineu i és la capital de la comarca de la Garrotxa. Olot se situa a la plana del fons d'una petita cubeta natural, està envoltada per diverses serres i marcada per la presència del riu Fluvià, la riera de Riudaura i la línia dels volcans Montolivet, Montsacopa i Garrinada que separen les dues valls fluvials.

Una ràpida visió a la població ocupada per sectors d'activitat posa de manifest l'important pes relatiu del sector industrial a Olot i a la comarca, amb uns percentatges molt per sobre de la mitjana de

Catalunya, si bé s'hi constata una evolució amb un increment dels serveis i una pèrdua de pes de la indústria.

A partir de l'any 1999, i de la mà del nou govern municipal, es planteja un procés d'anàlisi i de concreció de l'estratègia territorial que parteix d'una clara consciència d'estar en un municipi integrat en un parc natural que, conjuntament amb els pobles de l'entorn, forma una àrea urbana dins l'àmbit més dinàmic, tant demogràficament com econòmic, de la comarca de la Garrotxa.

Fins ara hem esmentat clarament dos conceptes, *parc natural* i *àrea urbana*, que seran bàsics en el desenvolupament posterior

dels diferents processos de gestió municipal i, de manera singular, en el Planejament urbanístic, en el Pla d'acció local per a la sostenibilitat i en les aportacions al futur Pla territorial de la Garrotxa.

2. ANTECEDENTS HISTÒRICS: ELS INGREDIENTS

Des de mitjan anys setanta han estat diverses les actuacions que s'han portat a terme i que han influït en la presa de consciència del valor del paisatge i del medi natural com a element diferencial. Són, d'alguna manera, els ingredients en què s'ha basat la nova ordenació urbanística de la ciutat.

2.1. ELS ESPAIS PROTEGITS DEL CATÀLEG DE PROTECCIÓ DEL PAISATGE

Els diferents documents urbanístics dels que ha disposat la ciutat, des del Pla especial de protecció del paisatge del 1973, fins els darrers plans especials de protecció redactats en el desenvolupament del Pla general del 1982, han anat ampliant el nombre i l'extensió d'elements i espais protegits al mateix temps que s'estenia l'ocupació del territori amb la urbanització induïda pel

creixement de la població i de l'activitat econòmica durant els darrers trenta anys.

Al començament dels anys setanta del segle passat, en el Pla especial i al Catàleg de protecció del paisatge, s'identificaven i delimitaven uns primers espais com a no susceptibles de ser ocupats per la urbanització i l'edificació: eren bàsicament els cons volcànics, els espais ocupats pels cursos fluvials i la vegetació de ribera, les masses boscoses del pla d'Olot i els entorns de les masies més grans envoltades per elements naturals que formen un conjunt i creen un paisatge propi enmig dels camps de conreu.

També es protegien els trams alts de les carreteres d'accés a Olot per tal d'evitar que la perspectiva de les valls i de la ciutat que s'hi ofereix no resultés anul·lada per l'alçada o la proximitat de les edificacions.

El Pla especial no introduïa cap afectació als usos públics dels espais protegits, sinó que en limitava la transformació, tret d'aquells que ja eren públics, com les vores de riu.

La part central del territori del sistema urbà, amb les àrees d'unitat paisatgística com a límits de la ciutat d'Olot, i com a complement de la xarxa del verd urbà.

2.2. ELS ESPAIS LLIURES I ELS ESPAIS PROTEGITS DEL PLA GENERAL DEL 1982

El planejament general anterior al POUM, el Pla general del 1982, va qualificar el sòl no urbanitzable partint dels espais recollits en el Catàleg de Protecció del 1973 i ampliant-los amb la desclassificació de sòls urbanitzables i amb la qualificació com a espai volcànic representatiu dels cons volcànics més pròxims a la ciutat, amenaçats per les edificacions.

A part d'aquests espais el Pla general del 1982 preveia altres àmbits de protecció del sòl no urbanitzable més lligats al paisatge, a la vegetació i a l'aigua, més que no pas a la geologia i al vulcanisme: l'àmbit del Collell-Tussols-Basil, a

les vores del Fluvià en l'entrada al terme municipal, amb la seva vegetació de ribera i els boscos de roure pèrol; l'àmbit de la Moixina-Parc Nou, que comprenia els espais d'aiguamolls, les fonts i les masses de vegetació de frondoses, i el de les Tries, al costat del Fluvià, que comprenia les fonts de les Tries, els prats i els boscos del vessant nord de l'altiplà de Batet.

satge davant de la urbanització i l'edificació, no resultaven tan eficaces respecte d'altres tipus d'amenaques com ies derivades de les explotacions mineres de gredes volcàniques o de l'explotació irracional de les masses forestals i, probablement, tampoc davant de la pressió urbanitzadora futura sobre els volcans més pròxims a la ciutat.

En aquest context, la Llei, de 3 de març de 1982, de la Generalitat de Catalunya, que declarava paratge natural d'interès nacional la zona volcànica de la Garrotxa, afrontava aquesta problemàtica entre altres aspectes perquè integrava en el seu àmbit la totalitat del terme municipal d'Olot i bona part dels altres municipis de l'àrea urbana.

La Llei declarava també com a reserves integrals d'interès geobotànic determinades àrees a l'interior de la zona volcànica amb la finalitat d'evitar-hi qualsevol acció que pogués comportar la destrucció, el malbaratament o la transformació o desfiguració de la seva geomorfologia o de la seva flora.

Les reserves integrals declarades al terme municipal d'Olot eren els espais volcànics definits al Catàleg de protecció del paisatge d'Olot, que incloïa els cons volcànics urbans de la Garrinada, Montsacopa i Montolivet, i els sectors qualificats com a espai volcànic representatiu al **Pla general del 1982** i no inclosos en el Catàleg. Per aplicació de la Disposició final primera de la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals de Catalunya, el paratge natural d'interès nacional de la zona volcànica de la Garrotxa va esdevenir parc natural i les reserves integrals, reserves naturals.

3. LES FORMES I QUALITATS DE LA NATURA COM A DETERMINANTS DE LA FORMA URBANA

La situació de la ciutat d'Olot, envoltada de muntanyes, amb un creixement històric sobre l'eix de la vall del Fluvià i, de manera més recent, sobre la vall del Ridaura, amb la presència a l'interior de diferents cons volcànics, té uns importants condicionaments que n'han marcat la implantació en el territori i la forma urbana.

L'extensió del sòl urbà d'Olot és de més 552 ha i el perímetre és de 32,6 km; comparant la relació entre aquesta superfície i el perímetre amb una altra ciutat hipotètica, amb la mateixa extensió de sòl urbà però més compacta, com seria, en el límit, una ciutat amb forma de cercle, de radi 1,32 km i perímetre de 8,33 km, resultaria que el perímetre del sòl urbà d'Olot seria quasi quatre vegades superior al mínim teòric possible; això dóna una idea de la considerable extensió de sòl urbanitzat que està en contacte amb el sòl no urbanitzable i, per tant, de l'important nombre d'habitants que resideixen a la proximitat del medi natural.

Una altra dada que cal considerar derivada de la forma urbana és que mentre que en una ciutat circular la distància del punt més allunyat del medi natural, que coincidiria amb el centre geomètric, resultaria separat 1,32 km, en el cas d'Olot aquesta distància és només de 0,5 km.

“ LA SITUACIÓ DE LA CIUTAT D'OLOT, ENVOLTADA DE MUNTANYES, AMB UN CREIXEMENT HISTÒRIC SOBRE L'EIX DE LA VALL DEL FLUVIÀ I, DE MANERA MÉS RECENT, SOBRE LA VALL DEL RIDAURA, AMB LA PRESÈNCIA A L'INTERIOR DE DIFERENTS CONS VOLCÀNICS, TÉ UNS IMPORTANTS CONDICIONAMENTS QUE N'HAN MARCAT LA IMPLANTACIÓ EN EL TERRITORI I LA FORMA URBANA

Les previsions del Pla general del 1982 respecte del sistema d'espais lliures es varen centrar a eixugar els dèficits dels barris consolidats o mig consolidats i d'alguns espais lliures d'una certa dimensió en les àrees ja equipades al voltant de les zones de tradicional afluència dels habitants d'Olot.

2.3. LA CREACIÓ DEL PARC NATURAL

Les proteccions establertes en els instruments de planejament anteriors, si bé garantien la protecció de determinats elements del pai-

Vista panoràmica d'Olot. Institut Cartogràfic de Catalunya

Aquesta forma peculiar del sòl urbanitzat, conseqüència principalment, del relleu i d'altres preexistències naturals com les masses de vegetació o els cursos d'aigua, objecte de preservació en els diferents planejaments urbanístics, és determinant per a la percepció i la integració de la ciutat en el medi natural.

Tret d'una visió aèria a gran alçada, no és possible percebre'n globalment els límits físics, ja que, des de qualsevol punt dels recorreguts que proporcionen les muntanyes que envolten la ciutat, les vistes sempre inclouen només una part de sòl no urbanitzable que amaga una altra part urbana de la ciutat. Això redueix la proporció real de ciutat construïda dins del paisatge i li confereix una escala més humana, genera una major riquesa paisatgística, millora la qualitat de les zones urbanes i fa més fàcil el contacte dels habitants amb el medi natural més proper.

No cal dir que aquesta característica de la forma urbana comporta altres efectes menys positius, com ara les considerables distàncies que hi ha entre els punts més allunyats, que obliguen a desplaçaments de gairebé cinc quilòmetres, quan amb la forma de la ciutat hipotètica aquesta seria aproximadament la meitat; o l'efecte barrera, que a partir d'una certa dimensió pot crear un continu urbanitzat.

4. LES PROPOSTES DEL POUM

El POUM d'Olot, que parteix de les estratègies territorials definides anteriorment, dels antecedents històrics i del reconeixement de la forma i condicionaments del territori, es planteja, entre altres reptes, la voluntat d'assumir la capitalitat del seu sistema urbà i la capitalitat del parc natural.

4.1. LA RELACIÓ NATURA-CIUTAT EN LES PREVISIONS DEL POUM

El contacte entre el sòl urbanitzat i el sòl no urbanitzable s'ha produït i es produeix en determinats casos de manera sobtada i poc adequada, o bé perquè s'esperava inexorablement la continuació de la urbanització, o bé, al revés, perquè la mateixa urbanització s'havia concebut com una barrera física poc harmoniosa amb l'espai no urbanitzable.

Els reptes que el POUM s'ha plantejat en relació amb l'espai obert i el paisatge en general han estat diversos:

- ▣ Determinar les noves àrees de sòl necessàries per al creixement de la ciutat, l'emplaçament, l'extensió i els usos.
- ▣ Preveure la implantació de les noves infraestructures imprescindibles per a l'articulació del territori i del sistema urbà.
- ▣ Resoldre el desajustament en els espais frontera entre les peces urbanes o urbanitzables i l'espai natural.
- ▣ Mantenir la configuració heretada atorgant a determinats elements naturals la funció de límit, filtre, barrera o coixí dels assentaments urbans.
- ▣ Complementar els elements naturals amb el sistema d'espais lliures per tal de formar una estructura verda, de penetració dels espais oberts a l'interior de la ciutat, o d'interrupció de les àrees urbanitzades, per tal de garantir la facilitat del contacte de les zones de residència amb la natura i una major qualitat de vida per als ciutadans.

Per una part el POUM ha consolidat una forma de ciutat que s'ha anat definint en els diversos episodis viscuts al llarg de la seva història i per l'altra ha concretat els límits futurs de la ciutat mateixa. En tots dos casos les propostes es recolzen en els elements naturals existents, però s'hi incorporen també altres «elements naturals» de nova creació, amb la intenció de projectar un paisatge fronterer però fluid entre dues formes d'utilització del territori molt diferents.

Un efecte semblant, des del punt de vista paisatgístic, es pretén obtenir dins del sòl urbà mateix de la ciutat amb la disposició d'espais lliures, tot resseguint, ampliant i donant valor a determinats espais naturals existents com una fragmentació en parts de ciutat que, moltes vegades, correspon també a unitats sociològiques per la seva coincidència amb diferents barris.

4.2. DE LA CIUTAT-JARDÍ A LA CIUTAT-PARC

En la configuració física sobre el territori de les zones d'urbanització i dels espais oberts, el POUM ha pretès aplicar la praxis i seguir els postulats de la ciència urbanística moderna, formulats inicial-

“ PER UNA PART EL POUM HA CONSOLIDAT UNA FORMA DE CIUTAT QUE S'HA ANAT DEFININT EN ELS DIVERSOS EPISODIS VISCUTS AL LLARG DE LA SEVA HISTÒRIA I PER L'ALTRA HA CONCRETAT ELS LÍMITS FUTURS DE LA CIUTAT MATEIXA

Les masses d'arbres d'alineació de considerable port i les dels boscos del sistema d'espais lliures introdueixen un component vertical verd en aquests espais, els quals en les panoràmiques des dels punts alts -aquí el volcà Montsacopa- actuen com a filtre de les zones urbanitzades. A. Cutiller

Vista de l'actuació residencial Vila Vella d'Olot. Institut Català del Sòl

ment fa quasi un segle amb les primeres experiències sobre el planejament i el desenvolupament urbanístic en les quals es van materialitzar, a l'Anglaterra de començament de segle XX, les concepcions teòriques de les ciutats, fruit de les inquietuds que en aquells moments causava l'accelerat creixement urbanístic que es produïa paral·lelament al fort procés d'industrialització i de transformació social que comportava.

Determinats aspectes de la teoria que gira entorn de les *Garden cities* preconitzades per Ebenezer Howard inspiraren el projecte de la ciutat-jardí de l'exemple Malagrida d'Olot, d'execució inacabada, redactat pels arquitectes Roca Pinet i Josep Esteve, el qual també recull les dues primeres experiències operatives de les ciutats angleses de Welwyn i de Letchworth, segons el projecte de P. Geddes i R. Unwin.

El Pla pretén explorar les possibilitats d'intervenir sobre l'ordenació urbanística a través de certs recursos de control de la morfologia urbana, associats o complementaris a la idea de *Garden city*, com són els *Green belts*, des del moment en què l'existència d'una àrea verda de parc rural entorn de la ciutat és una premissa per a poder considerar una entitat urbana físicament acabada i susceptible de ser reconeguda dins d'un escenari territorial més ampli. Aquest concepte pertany a una fase de pensament urbanístic que en els debats sobre la ciutat moderna ha adquirit una notable maduresa de proposició en considerar unitàriament el problema de la residència amb el del transport i el de la localització de les zones industrials, o d'altres activitats econòmiques, en relació amb el sòl rústic, entès gairebé com un espai de parc: la idea antiga de parc urbà ha estat ja una mica

superada, perquè a hores d'ara el parc tant és a dins com a fora de la ciutat i és la ciutat mateixa la que esdevé ciutat-parc.

Aquests conceptes han arrelat en els camps de la teoria i en el de l'estratègia urbanística i l'aplicació que se n'ha fet s'ha limitat a les ciutats de nova creació, atès que les reflexions sobre els models de relació entre la ciutat i el camp s'iniciaren històricament quan el fenomen d'urbanització ja estava produint ciutats que estaven assolint acceleradament una dimensió considerable, un alt grau de compactació i unes dificultats de relació dels habitants amb la natura. Per aquesta raó l'aplicació d'aquestes formulacions urbanístiques no resulta fàcil.

El decalatge que per raons econòmiques i socials trobem en els estadis dels fenòmens urbanístics de formació o maduració de les ciutats, sia entre ciutats d'un mateix país, sia entre països diferents, fa que encara avui hi hagi possibilitats d'intervenir en l'aplicació d'aquelles teories. En el cas d'Olot, com probablement en d'altres casos de ciutats catalanes, si bé es pot afirmar que la ciutat entesa com una entitat urbana tradicional està gairebé consolidada en els límits i en l'estructura, no es pot dir el mateix del conjunt de nuclis urbans que formen el sistema urbà. El concepte de *sistema urbà* evoca l'existència de diversos nuclis urbans que comparteixen un nombre important de relacions i de serveis urbanístics i preveu tant el contacte com la separació amb àrees naturals interposades entre aquests, de manera que les tensions que condueixen a una continuïtat física dels sòls urbanitzats dels nuclis urbans veïns i que al llarg de la història han estat un dels processos de construcció de les ciutats grans trobin un topall.

La unitat de paisatge de Batet, caracteritzada per l'estructura de camps esglaonats en feixes construïdes amb pedra basàltica i els bosquets de roure, marca el límit de la ciutat per aquesta part del territori fàcilment escalable pel creixement urbà. A. Cutiller

4.3. LA XARXA DEL VERD URBÀ DEL POUM

La xarxa del verd urbà del POUM d'Olot està formada pel conjunt d'elements del sistema d'espais lliures públics i per altres espais que són objecte d'especial protecció, en funció de la relació que tenen amb el model d'implantació de les activitats i usos urbans i el paper que desenvolupen com a definidors de la forma urbana.

En aquesta xarxa, el caràcter d'espai o element amb una determinada protecció se superposa amb la seva funció dins el conjunt del sistema urbà i aquest fet planteja diferents graus d'intervenció a l'hora d'adaptar els espais per a ús de la població i les diferents possibilitats de titularitat, pública o privada, dels mateixos.

L'extensió global dels espais lliures previstos pel POUM segons les classes de sòl és la següent:

Extensió global dels espais lliures

Sòl urbà	63,64 ha
Sòl urbanitzable (delimitat i no delimitat)	15,59 ha
Sòl no urbanitzable	164,24 ha
Extensió total	243,48 ha

4.3.1. CRITERIS DEL POUM PER A LA DEFINICIÓ DEL SISTEMA D'ESPais LLIURES

L'estructura dels espais verds s'ha previst amb la intenció de definir i perfilar els límits de les parts construïdes de la ciutat i, per tant, de ressaltar-ne la forma urbana. Aquests límits s'entenen com a

final de la ciutat, com a penetracions dels espais verds a l'interior, com a interrupcions del continu urbà, de manera que, des del punt de vista paisatgístic, aquesta estructura es concep com una prolongació dels espais oberts exteriors cap a l'interior de la ciutat, tot proporcionant als usuaris una relació més estreta amb l'espai natural.

La concepció del verd urbà com una estructura contínua facilita que determinats elements d'aquesta estructura, especialment els d'interrupció del continu urbà amb els municipis de l'entorn, puguin funcionar, a més, en certa mesura, com a corredors biològics.

La funció dels espais lliures en situació perifèrica respecte del nucli urbà, que formen un coixí entre la ciutat i el parc natural, és definir uns límits estables de la ciutat construïda i sistematitzar un conjunt d'espais on es faciliti i afavoreixi el contacte més intens dels ciutadans amb el parc i on es pugui canalitzar una part important dels visitants a fi de reduir-ne la freqüentació a la resta de l'espai natural protegit.

A l'interior de la ciutat, els diferents tipus d'espais lliures, parcs urbans, espais de protecció i servitud i àrees d'esport i lleure, s'han articulats per tal de constituir espais oberts més amplis i significatius a nivell urbà, tot proporcionant possibilitats d'utilització conjunta diversa i procurant de crear una estructura verda contínua entre tots o a través dels espais naturals del sòl no urbanitzable. Els cursos del Fluvià i de la riera de Riudaura s'afegeixen també a aquest sistema com a elements qualificadors dels espais lliures que s'hi relacionen i del paisatge.

“ EL POUM D’OLOT INCLOU EN LA DOCUMENTACIÓ NORMATIVA UN CATÀLEG DE PROTECCIÓ ON, A MÉS DELS ELEMENTS D’INTERÈS ARQUITECTÒNIC, HISTÒRIC I ARTÍSTIC, ES RECULLEN ELS ESPAIS I INDRETS D’INTERÈS NATURAL I D’INTERÈS PAISATGÍSTIC.

4.3.2. CATEGORIES I SUPERFÍCIES DEL SISTEMA D’ESP AIS LLIURES

El POUM d’Olot classifica els elements que constitueixen el Sistema d’Espais Lliures en cinc tipus o categories, segons quina sigui la funció, la superfície i la posició que tenen en relació amb el nucli urbà i en relació amb la Xarxa General dels Espais Verds.

S’hi distingeixen els parcs del sistema urbà, els parcs urbans, els parcs locals, els espais lliures per a la protecció de sistemes urbanístics i dels cursos hídrics i les àrees d’esport i lleure. La superfície de les diferents categories és la que figura en el quadre següent:

Superfícies de les diferents categories

Parcs del sistema urbà	114,70 ha
Parcs urbans	25,70 ha
Àrees d’esport i lleure	23,51 ha
Espais verds compartits amb la vialitat i els cursos dels rius	30,13 ha
Parcs i jardins locals	49,44 ha

Parcs del sistema urbà

Són els grans espais lliures públics que donen servei al sistema urbà olotí i que comprenen àrees boscoses, prats i, sovint, cursos d’aigua; la previsió d’aquests espais es fa en correspondència amb els nous sectors d’extensió urbana i amb l’establiment de les noves infraestructures, en especial la variant d’Olot.

Alguns indrets d’aquests parcs ja tenen actualment una notable freqüentació a causa de la seva proximitat a les zones habitades o per l’existència, en molts casos, de fonts naturals d’aigua, i han estat habilitats històricament per a acollir visitants, vianants o participants en actes de caràcter cívic i social.

Per la important extensió que tenen, superior a les 10 ha, i per la posició respecte als sòls urbans i urbanitzables, aquests parcs realitzen una funció de coixí i de límit entre els diferents municipis del sistema urbà i entre les àrees edificades i els sòls agrícoles o forestals. Per aquestes circumstàncies són parcs que, en determinats casos, haurien de ser complementats amb previsions semblants als d’altres municipis que integren el sistema urbà d’Olot, fet que genera la necessitat que es defineixi un planejament de caràcter supramunicipal que, entre altres qüestions, reculli aquesta previsió.

A més de la funció d’aquests parcs com a espais de natura habilitats per al gaudi dels ciutadans, també contribueixen a definir la

forma urbana, ja sigui definint els límits de la ciutat (parcs de les Tries, de Sant Roc-Basil-Tussols i els de la Riera de Riudaura), evitant el continu urbà (parc de Cuni), afavorint la penetració de l’espai natural dins la ciutat (Parc Nou-pla de Llacs), com definint un àmbit de parc supramunicipal (parc de Boscdetosca).

Parcs urbans

Aquesta categoria la integren espais lliures d’extensió important que donen servei a un o més barris de la ciutat. La seva posició, en general, ressalta les característiques topogràfiques diferenciades, o bé l’existència d’elements naturals interessants, com els cursos hídrics o les masses arbòries singulars. En altres casos la posició d’aquests espais permet separar parts de ciutat a partir dels usos diferents.

A diferència dels parcs del sistema urbà, la posició d’aquests espais és, en quasi tots els casos, a l’interior de la trama urbana, si bé ha procurat establir-hi una vinculació a través de la formació de vies, parcs, passeigs i altres zones verdes o equipaments per tal de possibilitar recorreguts més llargs a través dels espais lliures o oberts.

Àrees d’esport i lleure

Són els terrenys sense edificacions en els quals es preveu implantar determinades instal·lacions i usos esportius o de lleure actiu en contacte amb la natura susceptibles de desenvolupar en recintes obertes. Aquestes àrees se situen com a complement dels parcs del sistema urbà o dels parcs urbans.

Espais verds compartits amb la vialitat i els cursos dels rius

Són espais no edificables, previstos a l’entorn de determinants elements de sistemes com els cursos hídrics, la xarxa viària i altres amb què es pretén garantir la seguretat de les persones i de les coses. Aquests espais han d’estar constituïts, en la major part dels casos, per terrenys amb cobertura vegetal per a proporcionar una ampliació visual dels espais oberts. En altres casos, com pel que fa a la protecció dels cursos hídrics, també permeten ser utilitzats com a parc, quan no estan ocupats per les aigües, o com a itineraris per a vianants per a connectar diferents espais lliures.

Parcs i jardins locals

Són espais lliures menys extensos que els parcs urbans, que donen servei a un barri o a un àmbit urbà concret, que estan en contacte pròxim amb les residències i que, en general, han d’estar equipats amb jocs i estris per a desenvolupar-hi activitats d’esbarjo.

4.3.3. CATEGORIES DELS ESPAIS AMB PROTECCIONS ESPECÍFIQUES

El POUM d’Olot inclou en la documentació normativa un catàleg de protecció on, a més dels elements d’interès arquitectònic, històric i artístic, es recullen els espais i indrets d’interès natural i d’interès paisatgístic.

El catàleg del POUM no es limita a fer l’inventari o la relació dels elements i categories esmentades sinó que, per a cadascun, estableix les condicions específiques de protecció i, en cada cas, les

intervencions o actuacions admissibles o les que estiguin expressament prohibides.

Béns d'interès natural

D'acord amb els estudis previs del medi natural i tenint en compte les previsions del parc natural, el POUM inclou com a béns d'interès natural:

Les **reserves naturals (RN)**, que es corresponen amb les creades per la Llei 2/1982, de protecció de la zona volcànica de la Garrotxa, amb les concrecions topogràfiques de límits recollides al Decret 71/1986. Es tracta dels cons dels deu volcans existents dins el terme municipal d'Olot i una part del bosc de Tosca.

La **reserva natural parcial (RNP)**, creada pel Decret de 28/12/1945, (BOE 11/1/1946), de declaració de paratge d'interès natural dels paratges de la Moixina.

Els **paratges naturals (PN)**, que són els altres espais objecte de protecció específica pel fet de tractar-se d'un conjunt natural amb singulars característiques ambientals, paisatgístiques i de notable vàlua ecològica i medioambiental.

La major part d'aquests espais ja estaven compresos al Catàleg del 1973 o havien estat considerats espais d'interès preferent en el Pla especial de la zona volcànica; d'altres figuraven al Pla especial la Moixina-pla de Llacs i al Pla especial Tussols-Basil.

La totalitat dels espais compresos en aquest epígraf, sigui quina sigui la classificació urbanística del sòl, tenen en comú la consideració d'espai natural a l'efecte de la Llei 12/1985, d'espais naturals de Catalunya.

Espais d'interès paisatgístic

Els **elements naturals i comunitats vegetals d'interès pel paisatge (ECP)** són espais que per les característiques que tenen ofereixen un interès estètic, cultural i històric singular i que, en determinats casos, per la seva posició o vinculació a altres béns protegits, han esdevingut indissociables del paisatge tradicional. La major part d'aquests espais figuraven també en el Catàleg del 1973 dins la categoria de *paisatge natural protegit*.

S'hi inclouen determinades formacions geomorfològiques representatives del paisatge olotí i comunitats vegetals pròpies de la regió que, en determinats casos, estan combinades amb plantacions i ordenacions arbòries antròpiques que donen lloc a conjunts i masses vegetals característics dels espais oberts propers als sòls urbans, de gran interès tradicional, històric i paisatgístic.

Les **àrees d'unitat paisatgística** corresponen a extenses porcions del territori amb poca o nul·la presència d'edificacions que, si bé no presenten qualitats intrínseques remarcables en conjunt, constitueixen l'enquadrament natural de la ciutat i permeten l'equilibri i l'harmonia entre aquesta i els elements d'interès natural o altres béns culturals protegits.

Les àrees d'unitat paisatgística s'han de mantenir com espais lliures d'edificació per tal de conservar les relacions existents i evitar-hi la proximitat d'altres usos o construccions que en limitin o interfereixin les vistes de conjunt, amb la finalitat de completar-ne la percepció i la protecció. Alhora tenen la funció, conjuntament amb el sistema de parcs del Sistema Urbà, d'establir la xarxa d'espais lliures o la xarxa verda que fragmenta els espais transformats i urbanitzats.

Les **zones de protecció de vistes panoràmiques** corresponen a les franges de terreny situades al costat de determinades vies d'accés a la ciutat que, malgrat no tenir un valor paisatgístic o natural intrínsec rellevant, fan possible la contemplació i el gaudi del paisatge des de les perspectives i vistes que ofereixen els respectius recorreguts de la ciutat i de la geografia comarcal.

Els espais lliures urbans, parcs, passeigs, o ribes fluvials, donen continuïtat a les zones amb vegetació arbòria perimetral cap a l'interior de la ciutat. A. Cutiller

